

Тиэмэтэ: В.О.Каратаев «Модун Эр Сободох» олонхотунан остуол оонньуута

Онордулар: Степанова Сандаара, Иванова Владилена 9 б

Чинчийи үлэтэ

Үлэ туһата:

Бу үлэбэ оёо бэйэтэ айымньыны, анал литератураны хасыһан, оонньуу онорон таһаарыгар кыах биэри буолар. Оёо айымньыны, литератураны хасыһан, ыйыты толкуйдаан, уруһуйдаан, карточка онорор.

Бу үлэнэн оёо толкуйдуур дьобура, болжомтото сайдар, айымньыны билэ, олонхо уран тылын өйдүү, бэйэ-бэйэни истэ үөрэнэр.

Өйү сайыннарар остуол оонньуута үөрэнээччилэргэ, уруок кэмигэр, учууталларга көмө босуобуйа да курдук туттуллуон сөп.

Үлэ сыала: Олонхонон оёону оонньуутун айан таһаарыгар көбүлээһин.

Үлэ сыалын ситиһэргэ манньк соруктар тураллар:

- олонхонон — норуот өлбөт өйүнн, олох мындырын, эйгэни тэрийэн, оёо билэр-көрөр баҕатын уһугуннары, интэриэһиргэтии;
- олонхо ис хоһоонун билэ, олонхо уран тылын быһаара, саһарар санаҕа тутта үөрэни;
- ийэ тыл саппааһын байыты;
- араас литератураны, информацияны хасыһан остуол оонньуутун оноруу;
- оёолорго ыйытык бытыы.

Үлэ тобоостооёо: олонхо тыла-өһө баайынан оёо ылла да өйдүүрүгэр ыарахан. Олонхону үөрэтэргэ оёоо сөптөөх эйгэни тэрийээххэ наада. Онтон оёоо саамай чугас эйгэ—оонньуу. Оёо оонньуу нөнүө бэйэтэ да билэтинэн үгүһү билиэн сөп: добогторун кытта алтыһа, бодоруһа, истэ. Ордук остуол араас өйү сайыннарар оонньуулар оёо болжомтотун, толкуйдуур сатабылын сайыннарараллар, бэрээдэккэ үөрэтэллэр. Онон оёоо олонхо эйгэтин тэрийэн оонньуу нөнүө сэнээрини үөскэтэр, ордук табыгастаах буолсу диэммит оонньууну бэлэмнэтибит.

Сабаҕалааһын: Бэйэ онорбут остуол оонньуутун нөнүө оёо олонхо ис хоһоонун, олонхо уран тылын билэ, тобуллаҕас толкуйа сайда, болжомтолоох буола улаатар.

Үлэ сонунна: оёоо аналлаах олонхоо сыһаннаах өйү сайыннарар оонньуу абыһах.

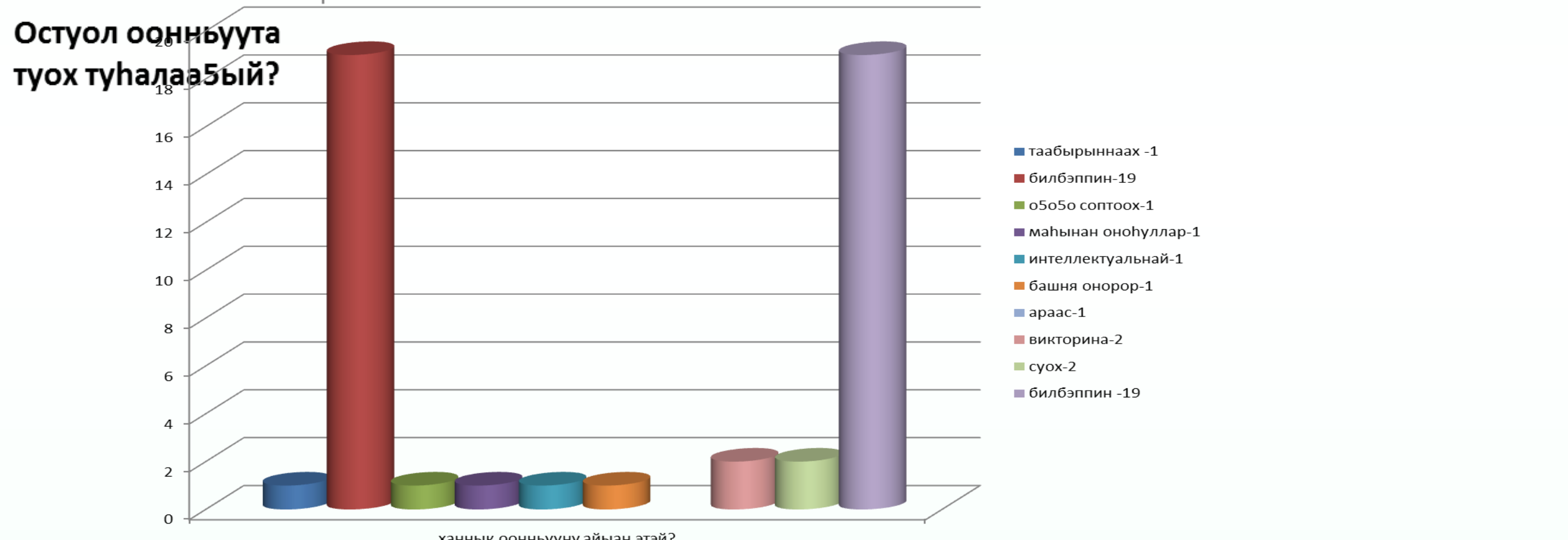
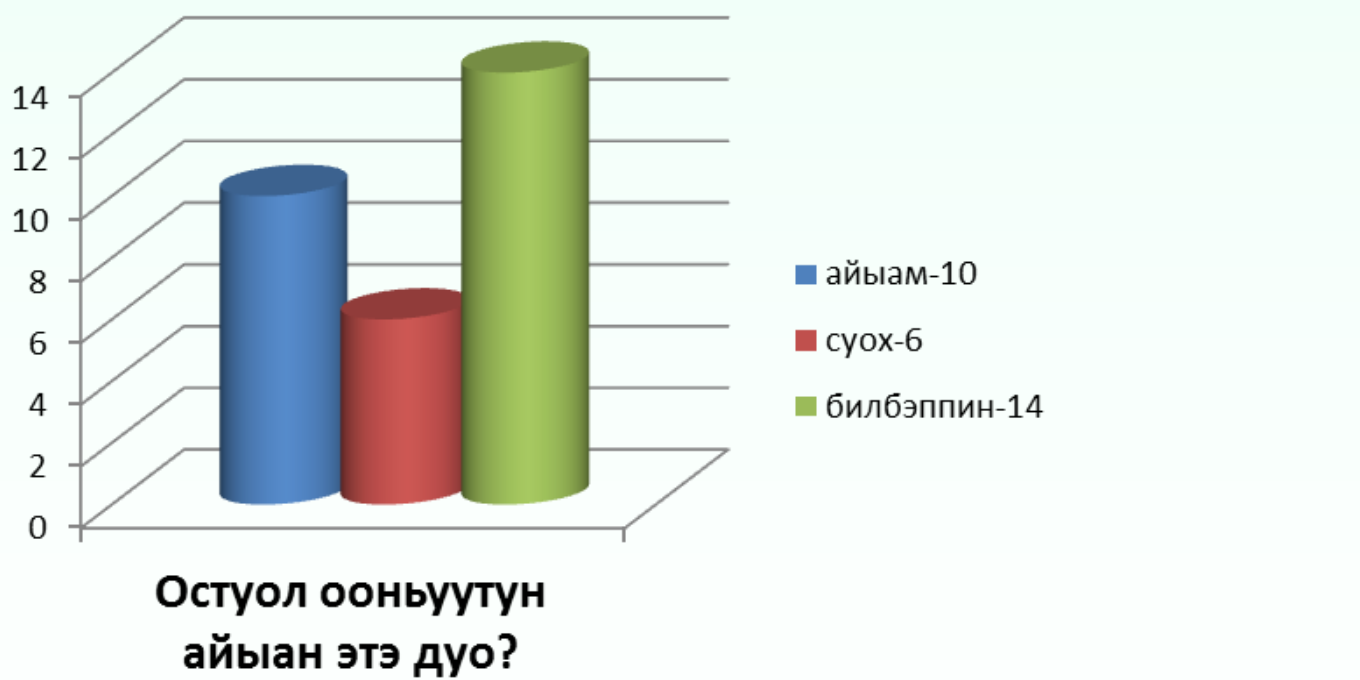
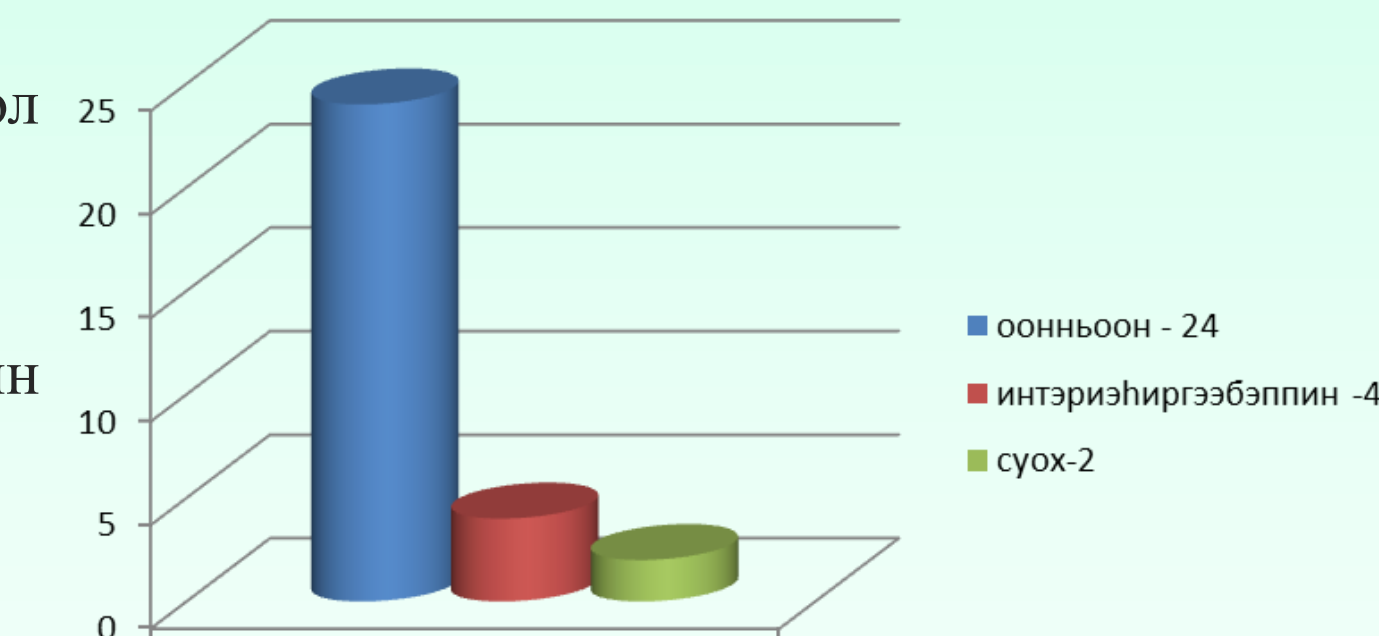
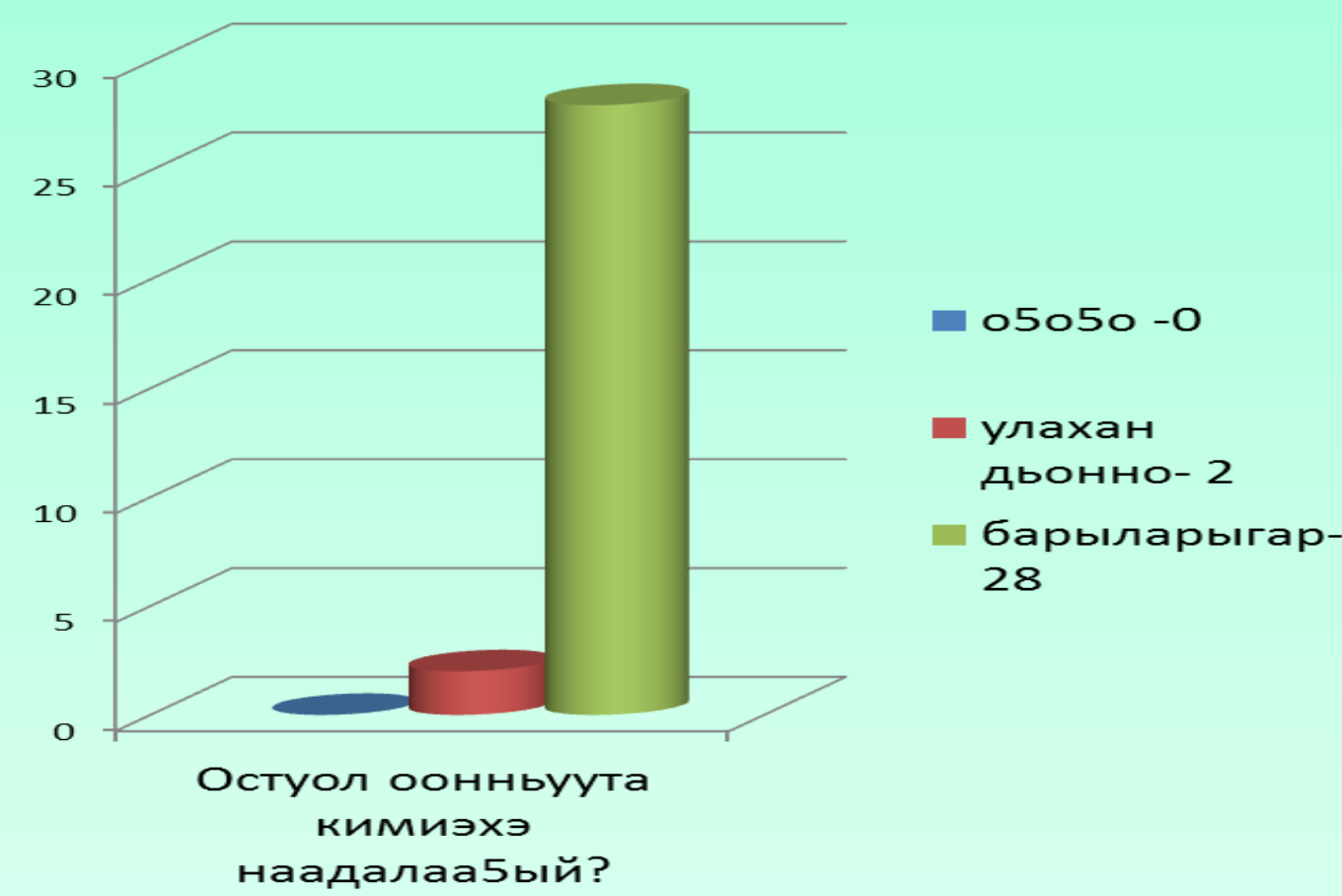
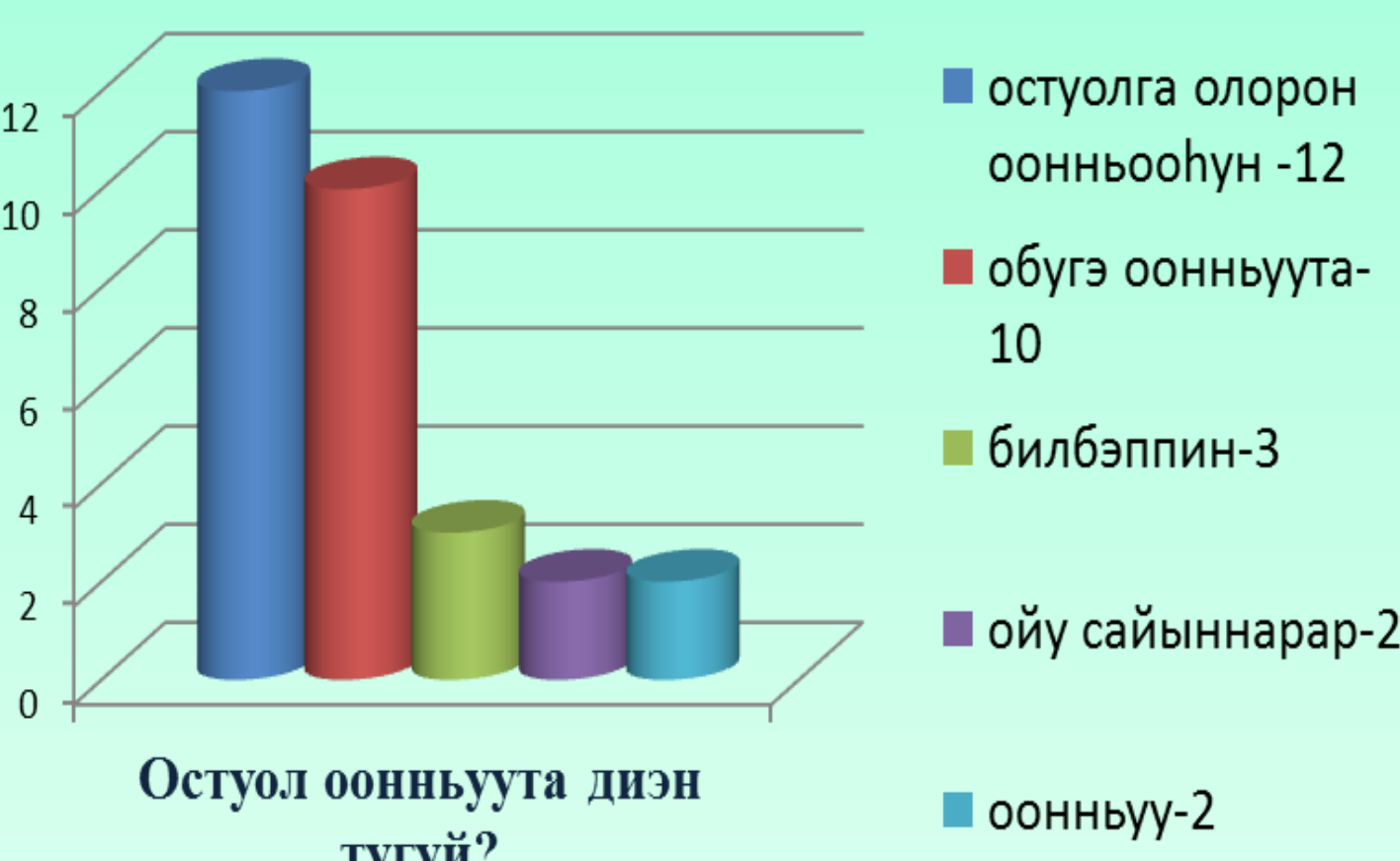
Үлэ сүрүн ньымалара: анал литератураны үөрэтии, чинчийи, ааһан-тэннээн көрөн баран, наадалааһын туһаны.

Үлэ көрүннэрэ:

- олонхо туһунан өйдөбүлү чинэти;
- олонхо ис хоһоонугар, олонхо; уран тылыгар сыһаннаах; ыйытылары толкуйдааһын;
- кырааскалааһын, уруһуйдааһын.

Оонньуу быраабылата:

- Оонньооччу рулетканы эргитэр ханнык нүөмэр түбэспитигэр ыйытыга эппиэттиир.
- оонньооччу уочаратынан карточканы ылар уонна ыйытыга эппиэттиэхтээх.
- оонньооччу карточкаҕа баар ыйытыга барытыгар сөпкө эппиэттээтэбинэ, 50 очукуо ылан иһэр.Карточкаҕа 5 ыйыты баар. Сөптөөх эппиэт аайы 10 очукуо ылан иһэр.
- онтон оонньооччу биир эмэ ыйытыга сыһа эппиэттэтэбинэ, карточканы төттөрү уулар, салгы атын киһи оонньуур.
- ким элбэх сөптөөх эппиэт биэрбит, элбэх очукуо ылбыт киһи кыайылылааһын буолар.

Чинчийи үлэ түмүгэ:

Ыйытыкка уопсайа 30-ча оёо эппиэттэтэ. Араас кылаастары хаптыбыт. Ыйытык түмүгэ манньк буолла:

1). оёолор үксүлэрэ остуол оонньуута диэни сатаан быһаарбаттар, ол эрэн интэриэһиргииллэрэ, оонньоуулар көһүннэ;

2).оёо үксэ сахалы национальнай өбүгэ оонньуутун кытта остуол оонньуутун буккуйаллар эбит

3). остуол оонньуутун туһатын билээлэрэ көһүннэ, ол курдук, өйү сайыннарар, толкуйдатар, тарбаһы эрчийэр, аралдьытар, толкуйдатар диэн эппиэттээбиттэр.

Онон остуол оонньуутун бутуйбатарын наадатыгар сахалы өйү сайыннарар остуол оонньуутун киэн аранҕа тарҕатыахха, билиһиннэриэххэ диэн баҕа санаа үөскэтэ, ол иһин бу үлэ оноһолунна.

Түмүк:

Оонньуу нөнүө оёо үөрэһи ылыныта ордук табыгастаах буолар. Оонньууну атыгаслапакка эрэ, оёо бэйэтэ оноруон сөп.Онон биһиги толкуйдаабыт оонньоубут интэриэһи, туһаны, көмөнү аҕалыа диэн эрэнэбит уонна манньк түмүккэ кэлибит:

Олонхоо сыһаннаах араас литератураны хасыһан элбэһи биллибит-көрдүбүт. Интэриэһиргэтибит

Өркөн өйү сайыннарар оонньуу оёо булгас өйүн, толкуйдуур дьобурун, болжомтотун сайыннарар

Оёо олонхону болжомтолоохтук ааһарга, ис хоһоонун билэргэ дьулуһар

Бу оонньууну түмүктүү уруокка, хатылааһынна, эбэтэр хонтуролунай үлэ онугар туһанарга ордук табыгастаах

Олонхону оонньуу нөнүө оёоо тиэрдэр ордук тийимтиэ дии санаатыбыт.

Төрөөбүт төрүт тылгытын, олонхоутун умнуман, кини сайдарын туһугар үлэлэһин. Сахалы өйү сайыннарар остуол оонньуутун сэргээн диэн ынырабыт.

